

Bodil Mortensson

Mötesanteckningar

Möte i arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor (MoK)

**Datum och tid: 2022-02-03, kl. 09.30 - 12.00, Skype-
möte**

Närvarande:

Mikael Schöllin	SCB
Nasser Nuru Mahmud	Folkhälsomyndigheten
Jonas Dahlgren	SLU
Fredrik Jonsson	Skolverket
Niklas Notstrand	Energimyndigheten
Susanne Holland	Socialstyrelsen
Peter Abrahamsson	Försäkringskassan
Rodica Bubuic	Försäkringskassan
Pär Millstam	Arbetsmiljöverket
Ingrid Pettersson	UKÄ
Martin Odencrants	SCB
Cecilia Westström	SCB
Heather Bergdahl	SCB
Bodil Mortensson	SCB

Frånvarande:

Henrik Petterson	Trafa
Sebastian Constantino	Skogsstyrelsen
Torbjörn Lindquist	Konjunkturinstitutet

1. Inledning

Mikael hälsade alla välkomna.

Dagordningen fastställdes. Anteckningarna från föregående möte läggs till handlingarna.

2. Vad har hänt på myndigheterna sedan sist?

SCB:

SCB informerar:

SCB har beslutat om sin verksamhetsplan som består av samma mål som tidigare. Tre mål har prioriterats inom Sveriges arbetsmarknadsstatistik, Sveriges ekonomiska statistik samt Säkrad datatillgång för vilka det har formulerats målbilder samt färdplaner.

Hemställan med anledning av översynen av statistikområden skickades in till regeringen i slutet på oktober 2021. Ett ikraftträdande föreslogs till 1 juli 2021 men det finns indikation på att detta kan komma att bli 1 jan 2023 då det finns mycket annat på regeringens bord just nu

SCB:s verksamhetsstöd kommer, som vi har aviserat tidigare att delas med SAM. Sedan tidigare har verksamhetsstödet lagts ut på SAM-forum på huvudprocessnivå samt delprocess 6.3 – röjandeprocessen. Stödet omfattar statistikproduktionsprocessen och inte hela SCB:s verksamhet. Det är därför det blir omdöpt till statistikproduktionsstödet, SPS. Vi räknar med att process 2 – *Designa och planera* – släpps under vecka 7 på SAM-forum.

Utbildningen i statistikproduktionsprocessen kommer att ges igen i år. Det blir ett något annorlunda upplägg med en kombination av självstudier, digital undervisning och fysisk träff. Mer information kommer senare.

Skogsstyrelsen: Myndigheten fortsätter intensivt med utvecklingsarbete av våra statistikprodukter. Rekrytering av statistiker är på gång, annonsen ligger ute nu. Skogsstyrelsen har börjat publicera ett statistikfaktablad istället för de tidigare Statistiska meddelanden fokus ligger på figurer, analys och förklaring istället för tabeller. Man har börjat med en enkel layout och kommer utveckla det gradvis, här är ett exempel: [Statistik från Skogsstyrelsen](#). Man har även börjat titta på att implementera säsongrensning för våra månads och kvartalspubliceringar, dock inget spikat än. De plötsliga statsbudgetförändringarna drabbar Skogsstyrelsen något men inte just statistikverksamheten.

Försäkringskassan: Statistiken produceras numera helt automatiskt vilket har fungerat väldigt smidigt och enkelt. Automatiseringen har inneburit en hel del arbete. Utvecklingen av statistiken har pågått under de senaste 5 åren och det är nu som man ska ta ställning till om den kan bli officiell statistik framöver i form av flera statistikprodukter. En genomgång har också gjorts av kvalitetsdeklarationer bl.a. med en uppdatering av mallar. Peter berättade det interna samarbetet med myndighetens kommunikationsavdelning där nya rutiner har införts.

Jordbruksverket: Myndigheten har varit involverade i det arbete som görs till EU om Sveriges förslag till jordbrukspolitik och innehåll för Sverige. Mycket tid går just nu till att hantera risker för en ny fågelinfluensa. Två

stora leveranser har gjorts till Eurostat, dels den årliga jordbruksekonomiska undersökningen dels, den stora jordbruksundersökningen med 350 variabler avseende 60 000 företag. Den senare har gjorts varken med direktinsamling eller registerdata utan med en annan kreativ metod som handlar om att modellera fram statistiken. I år görs förberedelser för censusen 2023.

Skolverket: Myndigheten var med i den senaste Peer Review i nov/dec. De har en arbetsintensiv period nu med publicering av mycket skolstatistik med referensperiod hösten 2021. Också i år kommer de att ta över skolhetsregistret från SCB. Det är mycket omvärldsförändringar att beakta nu också t.ex. med skolreformer, införandet av ämnesbetyg för gymnasiet. Skolverket ska också utveckla en ökad regional närvaro för vilket statistikunderlag ska tas fram. Även Covid-uppföljningar görs med rektorer och lärare.

Socialstyrelsen

Covid-19

- [statistik kring covid-19](#), t.ex. dödlighet, post-covid, socioekonomiska data som uppdateras onsdagar i programvaran Datawrapper tillsammans med Excel.
- Fortsatt stort antal statistik- och forskarbeställningar samt förfrågningar som omfattar covid-19, dessa har förtur.
- [Pandemins effekter på vården](#), ny webbsida med ökad visualisering och tillgängliggörande av statistik och analyser om uppdämda vårdbehov p.g.a. coronapandemin, t.ex. läkarbesök och operationer jämfört med före pandemin (medel 2017–2019. Presenteras i programvaran Highcharts tillsammans med PX-Web.
- Medverkar fortsatt vid de myndighetsgemensamma pressträffarna med FoHM och MSB.

Officiell statistik

- Publicering enligt plan för 2022, många publiceringar under våren. Utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet 2021.

Regeringsuppdrag

- Ny statistik på hjälpmedelsområdet med syfte att kontinuerligt samla in data och publicera statistik för en långsiktig uppföljning.
- Utökning av patientregistret, med möjligheter till datainsamling om samtliga patienter inom öppenvård, som inte är primärvård.
- Författningsförändringar för medicinska födelseregistret, bl.a. vad gäller utökning av uppgifter om vissa typer av tobaks- och nikotinprodukter, alkohol samt uppgifter om gravida där graviditeten avslutas innan vecka 22.
- Analysera samt ge förslag på hur kommunerna ska rapportera uppgifter om socialtjänstens olika yrkesgrupper.
- Sammanställa, analysera och presentera statistik avseende dödsfall till följd av narkotikaförgiftningar.
- Kartlägga datamängder av nationellt intresse på hälsoområdet.
- Utveckla förutsättningar för insamling av väntetidsdata

Strategi för Avdelningen register och statistik 2021–2025

- Fortsatt arbete utifrån handlingsplan. Strategins syfte är att långsiktigt stärka Socialstyrelsens förmåga att tillmötesgå behov av aktuella, relevanta och tillförlitliga data och statistik, till nytta för samhället och dess intressenter.

UKÄ. Statistikproduktionen löper på som vanligt. Myndigheten arbetar med ett regeringsuppdrag inom olika studier om pandemi. Högskolan har fungerat förvånansvärt bra. Dock finns genomströmningsfrågor avseende studenternas utbildningar. En årsrapport kommer om alla områden kommer under våren. Dessutom har en publikation tagits fram med ett historiskt perspektiv 1940-2020 inom högskolan som berättar om bl.a. olika reformer, med hjälp av statistik.

SLU. Årets produktion har startat och även planering för nästa års datainsamling med legoinventering av ungskog och markborrangrepp. Man förbereder inför 100-årsjubileet 2023. En konsekvensanalys görs tillsammans med Skogsstyrelsen.

Arbetsmiljöverket. Myndigheten har gjort en EU-rapporterat om arbets-skador som är dock inte komplett då Sverige visar en underrapportering. Den europeiska statistiken ska spegla ”days lost” utöver 3 dagar vilket inte går att mäta med befintliga data i Sverige pga att arbetsgivarna har sjuklöneansvaret för de första 14 dagarna. SCB ansvarar för sjuklönestatistiken men den här frågan kan inte besvaras i undersökningen KSju. Det som kommer in till Försäkringskassan blir de dagar som går över till en sjuk-skrivning efter sjuklöneperioden. Corona har inneburit några problem nu senast med aktören som skannar indata av pappersenkäterna som kommer via Försäkringskassan. Tillbuden har ökat mycket under Coronatider men det syns ännu inte i statistiken. AMV arbetar en hel del på att minska de manuella momenten i statistikproduktionen.

Energimyndigheten. Metodöversyner och användarkartläggningar har gjorts till MSB avseende kommuner och regioner och deras energiförsörjning i landet. Användarna vill ha mycket detaljerad statistik. Undersökningen om månadsbränsle som har en bred användning, men orsakar en stor uppgiftslämnarbörla, görs om nu. Behovet av statistik över forskning inom energiområdet är växande vilket behöver diskuteras mellan Energi-myndigheten och SCB om hur detta behov kan tillgodoses. Enhetschefen för statistikenheten kommer att sluta på myndigheten och går till Svenska Kraftnät.

Folkhälsomyndigheten. Arbetet med pandemin fortsätter att dominera myndighetens verksamhet även om restriktioner nu lyfts. Detta med dagliga eller veckovisa publicering av statistik. Myndigheten håller på att ta fram ett förslag till den statistik som ska utgöra officiell statistik och har

haft stöd från den nationella samordningen i frågan. Myndigheten kommer att ta kontakt med Socialstyrelsen för synpunkter när ett underlag till beslut har tagits fram.

Även om den här punkten om vad som hänt sedan sist på myndigheterna är intressant tar det mycket tid för alla att berätta och ställa frågor. Vi diskuterade därför vidare det förslag som lämnades vid föregående möte om att varje myndighet före mötet lämnar en kort skriftlig information med punkter för alla att ta del av innan mötet. På så sätt, kan den här punkten på dagordningen begränsas till möjlighet att ställa frågor till olika myndigheter. Det beslutades att detta görs fr.o.m. nästa möte.

3. På gång...

a) Publiceringsplanen (Peter Abrahamsson, Försäkringskassan)

Försäkringskassan har väckt en fråga om rapportering till SCB om publicering av officiell statistik.

Försäkringskassan har ökat sin publicering av officiell statistik. Det har medfört en ökad rapportering till SCB, mer att lägga in i publiceringskalendern, mejla SCB och tala om att publiceringen skett enligt plan, förseningar etc. Man upplever att det är en stor börda med alla mejl och ifyllande av publiceringsplan. Försäkringskassan undrade hur övriga SAM uppfattar det. Fler SAM rapporterade att man tycker det kan vara läge att se över vad och hur man ska rapportera till SCB vad gäller publicering av den officiella statistiken. Frågan skickas härmed vidare till rådsarbetsgruppen för användbarhets- och tillgänglighetsfrågor (AoT).

b) Peer review – lägesrapport (Cecilia Westström, SCB)

Peer review i det här sammanhanget är kollegiala granskningar av hur väl vi uppfyller Riktlinjer för europeisk statistiken. Detta är den tredje omgången av peer reviews som görs, de två tidigare var 2007 respektive 2014. I denna omgång var SCB, i sin egenskap av NSI, utvald samt fyra andra myndigheter, Skolverket, Folkhälsomyndigheten, Ekonomistyrningsverket samt Migrationsverket.

Arbetet med peer review har pågått under ganska lång tid. Under perioden januari – augusti har de utvalda myndigheterna arbetat med självutvärderingsenkäter som skickades in i augusti. Besöket av peer review-teamet ägde rum i månadsskiftet november/december förra året. I januari levererades en preliminär rapport. De fem myndigheter som var involverade i granskningen ska ge synpunkter på rapporten senast i mitten av februari. I juni ska så en åtgärdslista för de synpunkter som framfördes vid granskningen vara klar.

Fokus vid granskningarna låg främst på oberoende för statistikmyndigheter, samordning och samarbete mellan statistikmyndigheter samt mo-

dernisering av statistikproduktion och statistiksystemet. Det finns två nivåer av rekommendationer, *compliance* respektive *less critical*. Den sistnämnda är mer att betrakta som förbättringsförslag medan rekommendationer av *compliance*-art behöver åtgärdas (eller beskrivas om vi tycker att de är felaktiga eller att vi redan uppfyller dem). I den preliminära rapporten finns för Sverige 6 *compliance* och 16 rekommendationer som är *less critical*.

SCB, tillsammans med övriga fyra utvalda myndigheter, samarbetar om ett svar på den preliminära rapporten.

c) Den nya granskningsprocessen (Martin Odencrants och Heather Bergdahl, SCB)

Martin inledde med att återkoppla till föregående MoK-möte då Joakim Malmdin presenterade granskningsprojektet. Det projektet är nu avslutat. Utgångspunkten är att SCB vill minimera manuell granskning och när den förekommer ska den ha en tydlig påverkan på statistikens kvalitet. Denna koppling mellan granskning och statistikens kvalitet har varit viktig utgångspunkt såväl under projektets gång som nu i implementeringsfasen.

Ett första steg är att samordna de olika stegen i granskningsprocessen. Det arbetet har precis påbörjats. En fråga som ställdes var om när granskningen i en produkt skall ses över, blir då den statistikansvariga myndigheten också inbjuden att delta? SCB får återkomma med svar på den frågan.

d) Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet (Heather Bergdahl, SCB)

Efter MoK-mötet är det en workshop med tema ”Utvärderingen av den officiella statistikens kvalitet”.

Årets utvärderingsresultat, som kommer att redovisas i SOS-rapporten, baseras på 111 statistikområden¹ och 309 produkter.

Hur kan vi statistikansvariga myndigheter få till en bättre förståelse av kvalitetskomponenterna, lära oss att formulera kvalitetskrav samt att ta ytterligare steg mot att omsätta kvalitetskrav? Vi hann inte diskutera dessa frågeställningar under mötet. Mikael föreslog att vi kan återkomma till dem senare i vår.

e) SCB:s kvalitetspolicy (Mikael Schöllin)

¹ Det finns 115 statistikområden. Tre av dem är nya har inga produkter kopplade till sig och ett statistikområde är inaktivt.

På SCB har vi arbetat med att ta fram en kvalitetspolicy. Den är i princip klar för att beslutas. På grund av tidsbrist hann vi inte gå in på vad den består av, men vi återkommer till den samt skickar ut den när den är beslutad.

4. Förslag på ämnen och workshops framöver

Planering pågår inför den kommande workshopen om uppsnabbning av statistik pågår. Workshopen var tänkt att hållas i februari men har skjutits fram p.g.a. pandemin. Mer information kommer senare.

I måndags gick ut information till kontaktpersonerna vid respektive SAM om Eurostats utbildningar. Och i går skickades ut inbjudan till en workshop med namnet ”Writing manuscripts for Official Statistics Journal” och omfattar tre separata webbseminarier på två timmar vardera; 8, 10 och 15 februari 15.00 – 17.00.

Statistikproduktionsutbildningen har gjort ett omtag och kommer att återkomma i lite ny skepnad. Förhoppningen är att den kommer att komma ges inom kort.

Förslag som framfördes på mötet:

- Jordbruksverkets metod att modellera fram statistiken utan varken direktinsamling eller register
- Hur olika SAM arbetar med imputeringar i produktionen av officiell statistik

Förslag på ämnen kan skickas till samordningsbrevlådan.

5. Avslutning, nästa möte

Mikael tackade deltagarna för en bra diskussion.

Nästa möte föreslås bli ett längre möte på plats i SCB:s lokaler i Solna i maj. Mötet föreslås vara den 30 maj 10.00 – 15.00.